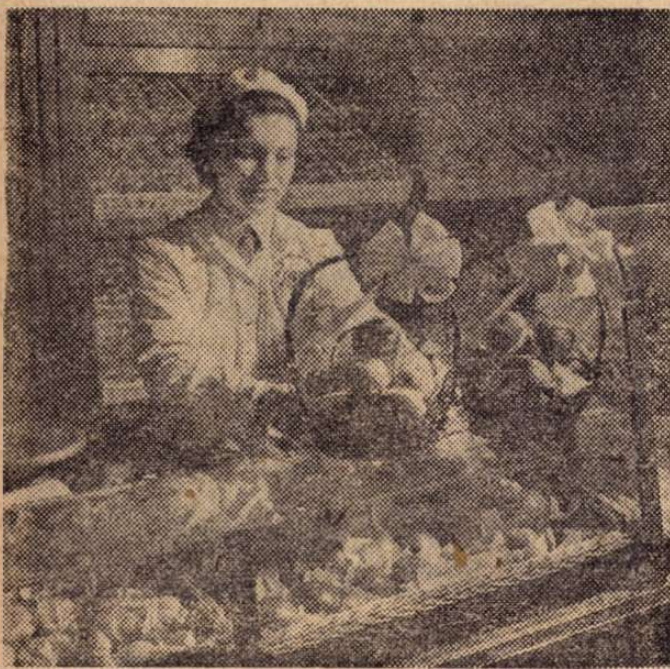

Megnyílt az állami gazdaságok mintaboltja

Öt óra előtt öt perccel még a szép sonkákat, a borral telt tőmzsi és karsú üvegeket, a halványzöld salátahalmokat, a pirosan nevető retekcsomókat rendezték az üzlet dolgozói, de pontban öt órakor, amikor az ajtók kinyírtak, szinte gombnyomásra telt meg a Lenin körút 106. szám alatt szerda délután öt órakor megnyílt új üzlet, az állami gazdaságok mintaboltja. Egymásután kerültek le az izlésesen elrendezett kolbászfűzék, paprikaszalonna táblák, a borral telt üvegek; csengett a pénztár kasszája.

Az új csemegeüzlet igazgatója, Botz István elvtárs elmondta, 16 minta-állami gazdaság látja majd el minden nap friss áruval az üzletet. A mezőhegyesi állami gazdaság

TIZ ESZTENDEJE Múlt, hogy az ostromlott Budapestet megtartották az első nyilvános filmelőadást. Az »Orelli csata« című szovjet film vetítették. Egy évized alatt filmszínházaink csaknem háromszáz szovjet játékfilmet mutattak be.

Az FDGB-vel (Szabad Német Szakszervezeti Szövetség) lebonyolítandó cseredül- tetés keretében szerda reggel 39 főből álló delegáció utazott el két hétre a Német Demokratikus Köztársaságba. A delegáció tagjai szakszervezeti funkcionáriusok, a munkában kiváló eredményeket elért dolgozók.

KITONTETÉS. A Népköztársaság Elnöki Tanácsa Rejtő Lászlónak, az Újságírók Szanatórium Egyesülete főtitkárának tízezer forintnyi munkássága elismeréséül a SZOCIALISTA MUNKÁERT érdemérem kitüntetés adományozta.

Hételeji, illetve hétvégi munkás személyhajózárat indult Balatonfüred és Siófok között. Az első hajók szombaton és hétfőn már közlekedtek.

Szakmai továbbképző előadást rendez a vasas-szakszervezet. Erdős Nándor ipari tanulóiskola tanár ma, csütörtök délután 5 órakor előadást tart »Mi a modul, modulszámítás« címmel VIII. Baross utca 90. II. épület, földszint 13. szám alatt.

Az Aggteleki Cseppkőbarlangról készült színesfilmet vasárnap délelőtt 11 órakor mutatják be a Vörös Csillag Filmszínházban. A filmbemutató előtt Jakucs László, a Békébarlang felfedezője és Kollányi Ágoston, a film rendezője tart ismertetést.

Magyar siker a braziliai nemzetközi fényképkonkurán. A braziliai Ijuhiban rendezett nemzetközi fényképkonkurán aranyérmét — egy bányai ménest ábrázoló felvétellel — Kálmán Béla nyerte. Gink Károly, a Magyar Fotó Vállalat dolgozója ezüstérmét, Veres Tamás, a budapesti FÉNYSZÖV elnöke bronzérmét kapott.

»A gerinces állatok« címmel ma délután 6 órakor a KPDSZ szabad akadémia keretében Dr. Regős József tart előadást VI. Lenin körút 24. szám alatt.

Nyári egyetemet szerveznek Pécsen. A tervek szerint kétszer kéthetes turnusban 300—300 hallgató részvételével indul meg a nyári egyetem előadássorozata.

4 NÉPSZAVA

1953. február 17, csütörtök

Épül az ajkai Timföldgyár új hűtőtornya

Az ajkai szénmedencében meglehetősen kevés a víz, viszont az ajkai timföld- és alumínium ipartelepnek sok vízre van szüksége. A gyártás során felhasznált vizet tehát vissza kell nyerni. A felhevítt vizet hűtésére 40 méter magas, mintegy 20 méter átmérőjű vasbeton hűtőtornyot építenek 300 millió forint költséggel. Az építést már meg is kezdték. Jelenleg a föld feletti munkálatokat végzik.

— O —

— 183 lakás készült el eddig Veszprémben a tudományos intézmények mellett épülő lakótelepen. Február 16-án újabb 24 lakást adtak át rendeltetésének.

— Építkezésnél is felhasználják a hajdúszoboszlói hőforrás vizét. A hajdúszoboszlói Kossuth és a Lenin termelőszövetkezet tagjai elhatározták, hogy a hajdútelek építésénél a betonozáshoz felhasználják a hajdúszoboszlói hőforrás vizét. A vizet csövekkel vezetik az épülethez.

— O —

Karnevál, vidám farsangi bálók szombat este

A DISZ központi vezetősége és a DISZ budapesti bizottsága szombat este a parlamentben rendezte meg az egyetemisták karneválját, amelyen VIT-díjas művészek adnak műsort. Jelmeztáncverseny, táncverseny teszi hangulatosabbá a karnevált, amelyen mintegy kétezer egyetemista vesz részt.

A XVIII. kerületi DISZ-bizottság a Rózsa Ferenc kultúrthozban tartja a kerület fiataljainak farsangi karneválját. A VIII. kerületi DISZ-bizottság szombaton a vasasszakszervezet központi kultúrtermében rendezte meg a kerület középiskolás fiataljainak farsangi bálját. A XIV. kerületi DISZ-bizottság ugyancsak szombat este a Gorkij kultúrházban rendezte meg a kerület középiskolás fiataljainak bálját. A XI. kerületben három textilüzem, a Goldberger Textilművek kelenföldi üzeme, a Budai Pamutfonógyár és a Pamuttextilművek fiataljai tartanak farsangi bált a Pamuttextilművek Dalos Ida kultúrházában. A bálon mintegy ezer fiatal vesz részt.

— O —

— Csók Istvánról nevezik el a Képzőművészeti Alap Váci utcai kiállítási csarnokát. A névadó ünnepséget február 18-án délután 5 órakor tartják. Ekkor nyitják meg a »Csók István galéria« első kiállítását is Duray Tibor festőművész anyagából.

— »Felszabadult hazánk« címmel kiállítás nyílt a Magyar Néphadsereg Központi Tiszti Házában.

— Magyar vendéglő Lipcsében. A lipcsei nemzetközi vásáron ismét megnyílik az Antifa-étteremben a magyar vendéglő. Öt szakács, két cukrász, tizenöt felszolgáló és egy kávéfőzőnő utazik ki Lipcsébe. Az étteremben Toki Horváth Gyula népi zenekara muzsikál. A vendéglő még a vásár kezdete előtt, február 23-án megnyílik.

— Bemutató hat év tervéről. A Magyar Építőművészek Szövetsége az Ipari és Mezőgazdasági Építélettervező Vállalat 4. számú irodájának hat év alatt elkészült tervéről bemutatót rendez péntek délután fél 6 órakor a Szövetség VIII. Puskin utca 42. szám alatti székházában.

Kórházak igazgató főorvosainak háromnapos értekezlete

A megyei, megyei jogú városi és a fővárosi vezető kórházak igazgató főorvosai háromnapos értekezletet tartottak. Az értekezleten megbeszéltek a megyék egészségügyi szervezetének egységesítését, ami a lakosság még jobb egészségügyi ellátását szolgálja. Tárgyaltak a táppénzrendszer problémáiról és a kórházigazgatók teendőiről a gazdasági és a tervezési feladatok területén.

— O —

— Horgászcsikket gyártó szövetkezet kezd meg működését még ebben a hónapban a Lenin-körút 112. számú házban.

Nagyarányú bünszövetkezetet leplezett le a rendőrség

Az Elekthermax Vállalat raktárában két vagon inkur-rens árut tároltak, amelyek tényleges értéke mintegy kétszáz ezer forint volt. A vállalat nem tudta felhasználni ezeket az anyagokat és ezért a Külkereskedelmi Minisztérium engedélyével, erősen leértékelt áron adták el az Elekthermax Kisipari Termelőszövetkezetnek. A szövetkezet elnöke Kovács Géza volt. Kovács az Elekthermax raktárában megismerkedett Selmezi Henrik raktári munkással. Az ő segítségével Kovács már a szövetkezet által megvásárolt, de még az Elekthermax Vállalat telepházán tartott anyagból az értékesítéket kiválogatta és ellopta. Majd az általa vezetett szövetkezetnek, mint sajátját, drága pénzen eladta. Ilyen módon körülbelül száz ezer forintot illetéktelen haszonhoz jutott a pénzéhes szövetkezeti elnök.

A bünszövetkezet 1953 eleje óta zavartalanul folytatta üzletét. Az Elekthermax Kisipari Termelőszövetkezet ellenőrző szerveinek felületessége csak segítette a társadalmi tulajdon fosztogatását. A vérszemet kapott Kovács már nemcsak a szövetkezetnek adta tovább az elloptott anyagokat, hanem familiájának segítségével egész ügy-nöki hálózatot szervezett.

A lopott áru tárolása és értékesítése a pénztár mindenre kapható rokon, Kovács Béláné műhelyében történt.

A XIII. kerületi ügyészség Kovács Gézát és Selmezi Henriket társadalmi tulajdon károsára folytatottággal elkövetett lopás büntetésével, a többi vádlottat orgazdaság és árdragító üzlenkedés büntetésével vádolja és bűnügyüket a bírósághoz tette át.

A sebészek új szövetségese: A HIDEG

Nemzetközi jelentőségű tapasztalatcsere a szovjet sebészkongresszuson

Az embermilliók legfontosabb és legfájdalmasabb kincsének — az emberek egészségének — védelméről tanácskoztak Moszkvában az országos sebészkongresszus. A közel kétezeröttszáz szovjet orvosküldöttség kívül számos külföldi vendég — a többi között olasz, kínai, svéd, csehszlovák, brazil, francia, lengyel, argentinai, magyar, jugoszláv sebész — vett részt a kongresszus munkájában. A magyar sebészeket Litmann Imre és Babits Antal professzorok képviselték. A moszkvai Lityerturnaja Gazeta egyik legutóbbi számában beszámol a nagyjelentőségű kongresszus tudományos vitáinak néhány kérdéséről. A lap elsőnek említi, hogy a sebészek megbeszéléseinek középpontjában nem egyes műtétek megvitatása állt, hanem a műtetre kerülő ember fiziológiájának, élettanának tanulmányozása. Az egyre bonyolultabb műtéteket végző sebészek tökéletesen ismernie kell a szervezet életfolyányait. A leggyakoribb életeti tapasztalatokat a kísérleti műtők nyújtják a sebészeknek.

Orvoskörökben jól ismerik a moszkvai 2. számú kórház ragyogóan felszerelt műtőlaboratóriumait. Ezekben a laboratóriumokban kísérleti állatokon kutatták a sebészeti beavatkozásoknak azokat a formáit és módszereit, amelyek holnap, holnapután már az emberélet megmentését szolgálják. Sok ilyen műtőlaboratórium működik más szovjet klinikákon is: a fiziológia kéz a kézben halad a sebészettel.

A kis Ljuda meggyógyul

Hasonlóképpen fontos és érdekes volt a kongresszus egy másik főtemája: a mellkassebészet, különösen pedig ennek egyik része: a szívsebészet. A kongresszuson sok szó esett a hypothermia (a test lehűtése) módszeréről, amely elvileg új lépést jelent a szív és más belső szervek operációjánál.

...Egy Ljuda nevű hároméves leningrádi kislánynak súlyos szívhiba volt és menthetetlenül meg kellett volna halnia, ha a Kuprijanov-klinikán sebészeti műtétet vissza nem adták volna életét és egészségét. A műtét közfelfűtést kellett orvosi körökben. A kislányt ugyanis elaltatták és jeges vízbe fektették. A test lehűtése háromnegyed órát tartott. Hőmérséklete 28 fok alá süllyedt, csökkent a vérnyomás, lassabb lett az érverés és a légzés. A sebészek nem ijedtek meg: a szív, mint előre feltételezték, az egész műtét folyamán erősen és egyenletesen vert. A műtét után elektro-mos megütéseket alkalmaztak, a test visszanyerte természetes hőmérsékletét. Ljuda ma már teljesen egészséges.

Alekszej Tolsztoj-émléket a Szovjet Könyv Házában

A Magyar-Szovjet Társaság budapesti szervezete, a Magyar Írók Szövetsége, a Szovjet Könyv Háza és a Gorkij Könyvtár február 21-én 19 órai kezdettel a Szovjet Könyv Házában (VII. Gorkij fasor 45) Alekszej Tolsztoj emléket rendez. Az est keretében a nagy szovjet író halálának 10. évfordulója alkalmából Hegedűs Géza író A. N. Tolsztoj életéről és munkásságáról tart előadást. Közreműködik Palotai Erzsébet előadóművész, Ascher Oszkár előadóművész és Varga András VIT-díjas énekművész. Az előadás után az I. Péter című filmből mutatnak be részleteket.

— O —

— »A magyar költészet gyöngyszemei« címmel az Ifjúsági Könyvkiadó ízléses kiállítású ifjúsági könyvsorozatát indított. Elsőnek Csokonai Vitéz Mihály válogatott verseit adták ki. A következő kötet: József Attila válogatott versei.

— Hibaigazítás. A Népszava február 15-i számában az »Ez nem eljárás« cím alatt közölt levélben nem a MÁV, hanem a MÁVAG Vörösmarty kultúrtörőhőnökének vezetését marasztalja el a levélíró.

— A Társadalom- és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat közli, hogy az Eötvös Klubban (II. Bem rakpart 42) február 17-én a televíziós adás 19 óra helyett 18 órakor kezdődik.

A sebészkongresszus külföldi vendégei egy mesterséges nyelöcsövet létrehozó operációt tekintenek meg a moszkvai Szklifoszovszkij-intézetben

Ez volt az első eset a Szovjetunióban, amikor a hideget, mint az orvos segítőjét használták fel. A kongresszuson sok küldött beszélt a sebészeten alkalmazott hypothermia módszeréről.

Az orvostudományban évek óta azt tartották, hogy a szív, a szívműködés megállása elleni harcban csak a meleg mentheti meg a beteget, elfogadhatatlannak tekintették azt a javaslatot, hogy le kell hűteni a műtőasztalon fekvő ember testét. A fiziológusok és egyes sebészek azonban elkezdtek kísérletezni különböző állatokon. Sz. Girgolv, A. Bakuljev, P. Szarkov, I. Petrov, V. Samov, V. Galkin és V. Nyegovszkij professzorok laboratóriumaiban és klinikáin, számos külföldi laboratóriumában — a többi között a kongresszuson részt vevő francia sebész, J. Duquin laboratóriumában — megállapították, hogy a hideg csodálatos hatással van a szervezetre. Kiderült, hogy a narkóziással (altatással) párosított hűtés erősen csökkenti a szövetek és a szervek — és ami a legfontosabb: az agy! — élettévesztését.

Nyegovszkij professzor kísérletei során a jegesvízben hűtött kutyák életben maradtak azután is, hogy agyuk 20—35—40 percig nem kapott oxigént, míg a normális hőmérsékleten végzett kísérleteknél az agy rendszerint már 10—15 perccel a vérellátás megszűnése után elpusztult.

A hypothermia a sebészek régi ábrándját tette megvalósíthatóvá: segítségével a sebészek az időlegesen kikapcsolt, megállított szíven végezhetik műtétjüket, jól láthatják a szívbiliyentűket és kikapcsolhatják az operált szervet.

Barátok találkozása

A Lityerturnaja Gazeta munkatársa tudósításában említést tesz egy érdekes találkozásról. A Szakszervezetek Há-

„Ittas embert nem szolgálunk ki“

Italbolt a Lenin-körúton. Sokan vannak a helyiségben, tizen-tizenketten állnak sorban a pénztár előtt. Ötven év körüli borostás férfi dől ki a sorból.

Hárman is ugrának, hogy felsegítsék.

Felemelkedik a földről: neki-támasztják az italtálcának. Fél perc múlva visszatér a sorba, a fozanok helyét engednek neki — valamiféle olyan tisztelet övezi itt a részeg, mint az örültet a primitív törzsekben.

Fél deci kevert! — teszi le a pénzt. A pénztárosnő rosszallóan néz rá.

Sok lesz már bécscika! — csóválja a fejét. De már nyújtja is a blokkot.

A csapoknak is van egy-két szemrehányó szava.

Mi lesz estére, ha már most itt tart — fenyegeti meg az újjával, miközben kiszolgálja.

A férfi rándít egyet a vállán és felhőrpinti a kevertet. Az italbolt falán tábla: »Ittas embert nem szolgálunk ki!«

A rendőrség adatai szerint

az utolsó esztendőben ötven-detesen javult a fővárosi bűnözési statisztikája. Az adatok azonban másról is beszélnek, — nevezetesen arról, hogy a bűncselekmények elkövetőinek igen jelentős része megrögzött alkoholisták. Új társadalmunk jellegéből következők: nem-igen fordul elő, hogy valaki éhségének csillapítása, nyomo-

zának oszlopcarnokában néhány perccel a kongresszus megnyitó ülésének kezdete előtt meleg kézzel törölje a homlokát egymást két régi jóbarát: egy fiatal budapesti sebészprofesszor, Litmann Imre és egy moszkvai tudós, B. Petrovskij professzor. A Lityerturnaja Gazeta nagy elismeréssel ír Litmann professzorról. Megemlíti, hogy amikor Petrovskij professzor néhány évvel ezelőtt Magyarországon dolgozott, Litmann Imre volt egyik legtehetősebb munkatársa, számos bonyolult szív-, valamint tudományt végzett és könyvet is írt. Litmann professzor könyvének orosz fordítása nagy sikert ért el a Szovjetunióban.

A kongresszus résztvevői nagy érdeklődéssel fogadták a külföldi tudósok előadásait. A felszólalásokból kiderült, hogy a sebészet gyors ütemben fejlődik a népi demokratikus országokban. Számos siker a szovjet orvostudomány tapasztalatain alapul. A nyugati sebészek úgy nyilatkoztak, hogy a kongresszus anyaga rendkívül hasznos és tanulságos volt számukra. A szovjet tudósok beszámolóikban viszont a francia, az olasz és az amerikai sebészek munkájára utaltak, különösen elismerően nyilatkoztak Labory, Dogliotti, Baley, Gross, valamint a kongresszuson részt vevő Duquin és Valdoni professzorok kutatásairól és műteteiről.

A 19 országból érkezett kongresszusi vendégek több mint harminc beszámolót tartottak. A tekintélyes külföldi sebészek aktív részvétele nemzetközi jelentőséget adott a fontos értekezletnek és világosan bizonyította, hogy a hivatásuk magaslatán álló orvosok, függetlenül attól, hogy melyik állam polgárai és milyen politikai nézetet vallanak, egységesen és szilárdan állanak az egész emberiség egészségének vértáján.

A vendéglátóipari alkalmazottak, akik előzetes felkészüléssel, vagy helytelenül értelmezett jószándékból nem akar ellentmondani az ittas vendégnek, nem is gondol arra, hogy drámai pillanatnak tanúja. Annak a pillanatnak, amikor az eddig a törvény útját járó ember — banális kifejezés, de így van — visszavonhatatlanul a lejtőre kerül.

És nemcsak a bűnözésről van szó: vádol a közlekedési balesetek statisztikája is. A gázolások, összeütközések nagyon nagy százaléka ittas állapot az oka. A csapok megértő mosollyal nyújtja át a túlsúlyt jövedő gépkocsivezetőnek a két deci bort. S félóra múlva talán már rendőri jegyzőkönyv, mentőorvosi jelentés készül...

Nem vagyok antialkoholista. Jó dolog egy-két pohár bor, egy-két pohárka tőményital. De minek is dicsérjem — aki szereti, úgy is tudja. A törvényeket, rendeleteket azonban nem ok nélkül hozzák. A vendéglátóipari dolgozók legyenek kemény szívűek, tartassák be a törvényt: ne szolgáljanak ki ittas embert!

Hajdu Ferenc